ТЕМАТИЧНИЙ ДЕНЬ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

(Тези до виступу Вальченко В.О., вчителя початкових класів ЗОШ І ступеня БНВО, засідання №2 обласної педстудії «Школа зростання успішної особистості»,29.12.2020)

(слайд 1)

В роботі сучасної початкової школи дуже ефективним є проведення тематичних днів.

У менеджменті управління компанією є таке поняття як «Менеджмент Христофора Колумба». Це жартівливий опис стратегії в менеджменті, коли в компанії немає чітких цілей і ясного розуміння, чого вона хоче досягти. Цей вираз пов'язується з експедицією Христофора Колумба в Америку. Він плив на гроші, які взяв у позику, в невідомому напрямку, приплив абсолютно не туди куди хотів, потім плавав туди ще кілька разів, так і не зрозумівши, що він відкрив.

Інколи трапляється так, що вчитель, який планує тематичне навчання, на початку теж не зовсім знає, на чому і куди він пливе, якого результату має досягти.

(слайд 2)

Плануючи тематичний день, учитель наче створює «щось неіснуюче» із змісту навчального матеріалу різних дисциплін, але створює так, щоб це «щось неіснуюче» стало реальним, запрацювало, тобто вміло функціонувати, як цілісна система: рухатися, дихати, рости тощо. Таке «щось неіснуюче» має вміти робити навіть те, що придумає винахідник.

(слайд 3)

Тематичні дні об’єднують блоки знань з різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуттів учня.

Таке навчання забезпечує формування в молодших школярів цілісної картини світу, здатності сприймати предмети і явища різнобічно, системно, емоційно, сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування.

(слайд 4)

При плануванні тематичного дня бажано створити інтелект-карту (синоніми: ментальна карта, карта пам’яті, діаграма зв’язків, схема мислення, мапа думок, мапа розуму тощо) – метод структуризації концепцій з використанням графічного запису.

(слайд 5)

1. Обираємо тему (формулюємо її одним словом чи словосполученням, записуємо її посередині аркуша).
2. Підбираємо ключові слова, які передають зміст інформації та ідею теми.

(слайд 6)

Після створення інтелект-картки дайте самі собі відповіді на запитання:

3. Яка інформація із записаної може стати цікавою учням, доступною для їх віку?
4. Яка інформація із записаної може стати змістовим наповненням уроку?
5. Які навчальні предмети можуть містити зазначену інформацію?
6. Які програмові завдання зможе реалізувати вчитель на уроці з цієї теми?
7. У якій послідовності учні знайомитимуться з цією інформацією на уроці?
8. Які види діяльності (вправи, завдання) запропонувати учням для дослідження цієї інформації?
9. Які ресурси потрібно залучити для підготовки до уроку?

(слайд 7)

Готуючись до тематичного дня на основі власноруч створеної інтелект-карти, вчитель може:

- *Відслідкувати, що вже зроблено, а що ні.* Учитель бачить всю картину цілком.
- *Коригувати план.* Не губиться в деталях, а чітко і ясно в цілому представляє свої плани.
- *Передбачати послідовність власних дій.*
- Часто вчитель планує багато завдань: так, що їх не можливо виконати.
- *Передбачати час, який буде потрібно на виконання того чи іншого кроку.* Вже на етапі планування ми змушені вносити корективи, роблячи план реалістичнішим.

(слайд 8)

Пропоную вам скласти інтелект-карту, на тему **«Корисні копалини»**.

- Які асоціації виникають у вас, коли ви чуєте це словосполучення?
- Яка інформація може стати цікавою учням вашого класу?
- Які навчальні предмети можуть містити зазначену інформацію? (природознавство, українська мова, математика, основи здоров'я, образотворче мистецтво).
- Які види діяльності ви можете запропонувати учням для дослідження цієї інформації? (розучування віршів, читання оповідань з даної теми, складання речень на задану тему, розв'язування задач та прикладів, малювання, ліплення, вивчення професій геолога та еколога).
- Які ресурси можна використати? (відеоматеріали, картки із завданнями, інтерактивні вправи тощо).

(слайд 9)

Сьогодні я розповім вам про тематичний день «Корисні копалини», який я провела з дітьми. На його створення мене надихнула тема «Корисні копалини. Ґрунти» із природознавства. Цей день виявився активним, цікавим, змістовним.

Для проведення дня я створила інтелект-карту, розробила конспект інтегрованого уроку (інтегровано природознавство, українську мову, математику, основи здоров'я та образотворче мистецтво), у якому елементи змісту різних предметів згруповано навколо однієї теми. На таких уроках діти мають можливість використати накопичені знання, життєвий досвід, робити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині умовиводи, відкриття.

(слайд 10)

Щоб зацікавити дітей, до кожного уроку був введений улюблений мультиплікаційний персонаж Нолик, саме йому діти допомагали отримувати знання з теми. Розпочався тематичний день уроком природознавства. На ньому діти працювали з леп буками «Корисні копалин. Ґрунти», які виготовляли самостійно та з допомогою батьків; доповнювали новою інформацією власні інтелект-карти, які створювалися на попередніх уроках; працювали колективно, моделюючи ситуацію «Інтернет-павутиння»; а також ознайомилися з професією геолога.

(слайд 10,12,13)

На уроці з української мови вивчали нову тему «Дзвінкі приголосні звуки». Її вивчення було побудоване на накопичених знаннях про корисні копалини та грунт. Дітям пропонувалося:

- скласти сенкан про грунт;
- послухати оповідання «Пригоди жука», потім на екрані обрати словосполучення із оповідання, але тільки ті, які починаються на дзвінкі приголосні звуки; пригадати та записати для чого вони потрібні.
- робота з картками: на картках записані слова з теми вивчення. З них потрібно було виписати до зошита слова, які мають дзвінкі приголосні звуки на початку та в кінці слова. Скласти із цими словами три речення. До назви професії людини (геолог – вивчалася дітьми на уроці природознавства), яка займається пошуком корисних копалин, з пам'яті

добрати особисті якості професії, але вони також повинні починатися з дзвінкого приголосного звука.

- інтерактивна вправа стратегія «Мікрофон».

(слайд 14)

- На уроці з математики був застосований інтерактивний метод «Кубик Блума» (дітям пропонувалося відповісти на питання про корисні копалини, використовуючи математичні знання наприклад: назви корисні копалини, які можна вимірювати у кілограмах, центнерах, тонах.
- Чому бензин, продукт виготовлений із нафти, вимірюють у літрах?
- Запропонуй друзям спосіб, який допоможе їм ще більше дізнатися про корисні копалини).
- Складання та розв'язування задач, обчислення виразів відбувалося на прикладах корисних копалин. Наприклад, Ноликова бабуся вирішила пожити у селі. Щоб не замерзнути взимку, вона купила для обігріву будинку вугілля, торф, дрова. Запитання:

1. Якого палива купила найбільше? Запишіть.
2. Яке наступне число після цього числа?

(слайд 15)

3. Як його утворили?

Нолик, приїхавши до бабусі побачив, що вона мало купила паливного матеріалу, він поцікавився в інтернеті скільки потрібно докупити вугілля, торфу та дров для опалення такого будинку, як у бабусі.

(слайд 16)

Але не може розібратися як це зробити і просить нашої допомоги.

(слайд 17)

Складання та розв'язування задач.

1. Ноликовій бабусі привезли 80 відер вугілля. 44 відра він заніс до сараю, а решту висипав під навіс у 4 однакові ряди. Скільки відер вугілля у кожному ряді?

2. На вугільній шахті працювало дві бригади шахтарів. За годину роботи перша бригада добула 400 кг вугілля, а друга на 200 кг більше. На скільки друга бригада видобула вугілля більше, ніж перша? Скільки вугілля добули разом дві бригади?

(слайд 18,19,20,21)

Продовжено обговорення теми дня. Але на цьому уроці дітям пропонувалося спробувати розібратися у користі та шкоді корисних копалин для здоров'я людини та навколишнього середовища за допомогою казки (вона мала нещасливий кінець).

На уроці проведено:

- інтерактивну вправу «Кластер». Дітям пропонувалося підібрати слова-асоціації до словосполучення «Корисні копалини»
- розгадування кросворду «Корисні копалини»
- слухання казки «Маленькі гноми»
- робота в групах за поставленими завданнями
- оголошення висновків роботи груп провелися за допомогою вправи «Фішбоун»
- складання щасливої кінцівки казки.

Пропоную послухати казку, та обговорити поставлені запитання. Висновки зробимо за допомогою вправи «Фішбоун».

(слайд 22)

Урок розпочато з відео хвилинки милування природою. Потім дітям запропоновано розглянути зображення на фотографіях, використовуючи набуті знання про грунти, гірські породи, корисні копалини. Далі діти мали змогу побути художниками та скульпторами. Художникам пропонувалося передати

красу гірських порід на малюнку, скульпторам – з пластиліну створити пам’ятник гірським породам. Під тихий музичний супровід інструментальної музики діти створювали власні шедеври.

(слайд 23)

На 2020/2021 навчальний рік сплановано ряд тематичних днів, а саме: всього заплановано 9 тематичних днів. Тема обирається з вивчених розділів природознавства.

(слайд 24)

Робота групи продовженого дня не менш важлива ніж урочна. Саме на групі продовженого дня відкриваються широкі можливості для задоволення різноманітних інтересів учнів, з метою закріплення навчальної діяльності. Свою роботу з дітьми я намагаюся організувати так, щоб вона найліпшим чином сприяла співпраці, порозумінню та доброзичливості. Допомагають мені в цьому інтерактивні форми навчання, адже вони допомагають встановити емоційний контакт з дітьми, розвивають комунікативні вміння та навички, вчать дітей критично мислити, дискутувати, самостійно приймати рішення.

Сьогодні до вашої уваги робота групи продовженого дня з теми «Корисні копалини. Ґрунти».

(слайд 25)

Моя робота з дітьми починається з прогулянки. Вона розбита на три частини. Перша – це бесіди з дітьми, спостереження, міні-екскурсії по території. Друга частина – це організовані вихователем ігор, і третя – це індивідуальні ігри дітей. Саме в першій частині прогулянки доречно провести вправу «Мікрофон». Дітям пропоную стати у коло.

Починаю словами: «Діти, я знаю, що сьогодні у нас тематичний день «Корисні копалини. Ґрунти». Я пропоную продовжити його і в другій половині. Мені дуже цікаво дізнатися, що ви вже знаєте про це? (Діти по черзі

відповідають, намагаючись не повторювати один одного). Цей прийом дає можливість ґрунтовного висловлювання, порівнювання їх з іншими.

(слайд 26)

Дізнавшись, що знають діти пропоную гру **«Впізнай за описом».** У мене заздалегідь підготовані картки із описом корисних копалин. Це можуть бути і загадки. (крейда,нафта, мідь)

(слайд 27)

Хвилинка цікавої інформації. Запитую дітей, що вони знають про таку корисну копалину як золото. Вислухавши дітей, пропоную їм хвилину цікавої інформації про цю корисну копалину. Показую відео мультфільм із рубрики цікава наука «Звідки взялося золото» та відео презентацію «10 цікавих фактів про золото».

Інтерактивна вправа «Два-чотири-всі разом». Ця вправа варіант кооперативного навчання, що є похідним від парної роботи, ефективна для розвитку навичок спілкування в групі, вмінь переконувати та вести дискусію. Кожна пара отримує картку з деформованим текстом про корисну копалину золото. Спочатку діти працюють з текстом у парі. Потім пари об’єднаються у четвірки, порівнюють результати роботи. Дійшовши спільної згоди, групи закінчують роботу. Потім всі разом читаємо текст, який утворився, звіряючи його з текстом на дошці.

Домашнє завдання. Підбиваємо з дітьми підсумки тематичного дня, згадуємо найяскравіші моменти, ділимося враженнями. Потім запрошую дітей приступати до виконання домашнього завдання. Так як однією з умов Нової української школи є виконання творчих завдань, тому пропоную написання міні-твору про враження від тематичного дня.

(слайд 28)

Шановні колеги, проводьте тематичні дні у своїх класах, адже це цікаво не тільки для нас,вчителів, а й дітей. А вони, повірте, будуть Вам дуже вдячні!